

ELŐSZÓ

Az Eötvös Loránd Kollégium 2010 őszén vendégül látta az Eötvös József Collegium tanári karát és hallgatóit, amikor azok erdélyi tanulmányútjukra indultak. A két szakkollégium műhelyei bemutatkoztak egymásnak, Horváth László és Kincses János igazgató urak áttekintették a kollégiumok történetét: egyre világosabbá vált, céljaik és módszereik közösek, gyökereik is összefonódnak egymással. Az intézmények igazgatói a találkozó végén szándéknyilatkozatot írtak alá a szakkollégiumok kapcsolatának szorosabbra fűzéséről. A szavakat hamarosan tettek is követték, és a kollégiumi vezetők, továbbá az Eötvös József Collegium bölcsészműhelyei, valamint az Eötvös Loránd Kollégium Quadrivium Műhelyének hallgatói (akik az őszi félévben már hallgathatták az EC tanárainak előadásait) szervezőmunkájának köszönhetően hamarosan megszületett az együttműködés kézzelfogható eredménye. 2011. március 25-én a két kollégium bölcsészműhelyei tartottak közös seregszemlét „Eötvözet Konferencia” címmel, melyen egy nap alatt tizenkét előadás hangzott el a bölcsész- és társadalomtudományok témakörében. Kötetünk ennek a konferenciának az írásos anyagát tartalmazza.

Mi a közös a kollégiumokban dolgozó ifjú szakemberek munkájában? Van, aki a XVII. századi magyar történelmet vagy a középkori város gazdasági szerepét kutatja, egy modern magyar festő munkáját értelmezi vagy ókori megistenülés-képzeteken töpreng, van, aki egy elveszett római tragédia tartalmát rekonstruálja, humanista kódexeket vallat vagy Dosztojevszkijt elemzi, illetve vizsgálódásai célkeresztjében a kreativitás előnyei, Esterházy Péter vagy egy misztikus szúfi vers áll. Van közös nevező, s hogy mi az, talán Sallustius fogalmazta meg legérvényesebben a Catilina összeesküvéséről szóló monográfiájának előszavában a Kr. e. 40-es évek végén. Ott így ír:

Az embernek, ha a többi élőlények sorából ki akar emelkedni, minden erejével arra kell törekednie, hogy az életét ne csöndben lábolja át, mint a barom [...]. A mi képességeinknek viszont egy része a testben, a másik a lélekben rejlik; [...] az egyik az istennel, a másik az állatokkal közös bennünk. Ezért illő, hogy a dicsőséget inkább a szellem, mint a test erejével keressük, s mivel oly rövid ez a mi életünk, emléket kell mennél hosszabbra nyújtatunk. Mert a gazdagság s a szépség dicsősége illanó és törékeny, az érdem híre örök. (Kurcz Ágnes fordítása)

Hogy a szimpózium résztvevői közül kinek mekkora és milyen hírt szán a sors, nem tudhatjuk, de – ha hihetünk Sallustiusnak – máris valamennyien elmondhatják, hogy a helyes úton járnak, noha éppen ezt az utat a jelenlegi körülmények nem teszik számukra könnyűvé. Az itt megjelent dolgozatok sokuk számára az említett útnak már nem is első mérföldkövét jelentik, szakkollégiumaink együttműködésének útján azonban ez az első egyike. S hogy újfent a rómaiakra hivatkozzunk: ők minden tevékenységünkönél különös figyelmet szenteltek a kezdetnek, mert úgy hitték, ez előre jelzi a folytatás sikerét. Nem túlzás, ha azt mondjuk, ez a kezdet jó kezdet: ha római módra gondolkodunk, nincs okunk kételkedni a folytatás felől, különösen, ha azok, akik Actánk megszületésénél bábáskodtak, bármilyen minőségben tették is ezt, amit elkezdtek, hasonló lendülettel folytatják, s nem tévesztik szem elől a célt, aminek fontosságára a bölcsesség figyelmeztet:

Quidquid agis, prudenter agas et respice finem!

Bármit tégy, bölcsen cselekedj, s hogy a vége mi, nézd meg!

Kelt Szegeden, 2011. június 4-én

Nagyillés János
Quadrivium Bölcsészműhely vezetője